

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди
№ МО 2-39
2019 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва
ўрта махсус таълим вазирининг
2019 йил "2" Март даги
1023 - сонли буйруғи билан
тасдиқланган.

“Фалсафа”

йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўқув дастури

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАҲБАР КАДРЛАРИНИ
ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ
ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ПЕДАГОГ
КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ
ОШИРИШ ТАРМОҚ (МИНТАҚАВИЙ) МАРКАЗИ

*Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус,
касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини
Мувофиқлаштирувчи кенгаширининг*

2019 йил 18.10 даги 5 - сонли баённомаси билан маъқулланган

Тузувчилар:

“Ўзбекистоннинг миллий тикланишдан миллий юксалиш босқичида олий таълим вазифалари” модули: с.ф.д., проф. И.Эргашев, ф.ф.д., проф. И.Саифназаров, ф.ф.д., проф. М.Қаххорова, с.ф.д., доц. Т.Алимардонов.

“Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари” модули: ю.ф.н., доц. В.Топилдиев, ю.ф.н., доц. Х.Тўйчиева, доц. в.б. А. Раҳмонов.

“Педагогнинг инновацион фаолиятини ривожлантириш” модули: п.ф.д., проф. Н.Муслимов, п.ф.д. М.Мирсолиева, п.ф.ф.д. Г.Ибрагимова, катта ўқитувчи Р.Ишмухамедов, А.Тураев, М.Матназарова, Н.Хакназарова, М.Инназаров, Д.Кушарбаев.

“Электрон педагогика асослари ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини такомиллаштириш” модули: п.ф.д., проф. Ф. Зокирова, п.ф.ф.д.(PhD) М.Файзиёва, п.ф.ф.д. (PhD) Т.Шоймардонов, ўқитувчилар А.Обидов, И.Чориев, А.Хошимов, Ғ.Отамуродов.

“Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари” модули: катта ўқитувчилар Ф.Бойсариева, Н.Джабборова, Ш.Файзуллаева, У.Гиясова.

“Таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилишнинг замонавий технологиялари” модули: т.ф.д., проф. А.Юлдашев, п.с.ф.н. Х.Алимов, ф.-м.ф.н., доц. В.Каримова.

Махсус фанлар бўйича: доц. Н.Полвонов, доц. Ю.Ҳамдамов, катта ўқитувчи А.И.Тиллаев, проф. Р.С.Самаров, доц. Ш.Мадаева, проф. Г.М.Рузматова, доц. Л.А.Мухаммаджонова

Тақризчилар:

Хорижий эксперт: Тожикистон фанлар академияси қошидаги фалсафа, сиёсатшунослик ва ҳуқуқ институти к.ф.н. Закиров Н (Тожикистон).

ТТЙМИ профессори, ф.ф.д. Ж.С.Раматов, ф.ф.д., проф. Б.Т.Тўйчиев.

Ўқув дастури Ўзбекистон Миллий университети Кенгаширининг қарори билан тасдиққа тавсия қилинган (2019 йил 29.08 даги 1 сонли баённома).

Кириш

Дастур Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сонли, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли, 2019 йил 27 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сонли Фармонлари, шунингдек 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ–2909-сонли Қарорида белгиланган устувор вазифалар мазмунидан келиб чиққан ҳолда тузилган бўлиб, у олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касб маҳорати ҳамда инновацион компетентлигини ривожлантириш, соҳага оид илғор хорижий тажрибалар, янги билим ва малакаларни ўзлаштириш, шунингдек амалиётга жорий этиш кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлигига қўйиладиган умумий малака талаблари ва ўқув режалари асосида шакллантирилган бўлиб, унинг мазмуни Ўзбекистоннинг миллий тикланишдан миллий юксалиш босқичида олий таълим вазифалари, таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари, илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш, амалий хорижий тил, тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари, махсус фанлар негизида илмий ва амалий тадқиқотлар, ўқув жараёнини ташкил этишнинг замонавий услублари бўйича сўнгги ютуқлар, педагогнинг креатив компетентлигини ривожлантириш, глобал Интернет тармоғи, мультимедиа тизимларидан фойдаланиш ва масофавий ўқитишнинг замонавий шакллари қўллаш бўйича тегишли билим, кўникма, малака ва компетенцияларни ривожлантиришга йўналтирилган.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда долзарб масалаларидан келиб чиққан ҳолда дастурда тингловчиларнинг махсус фанлар доирасидаги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар такомиллаштирилиши мумкин.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури қуйидаги модуллар мазмунини ўз ичига камраб олади:

I. Олий таълимнинг норматив-ҳуқуқий асослари

1.1. Ўзбекистоннинг миллий тикланишдан миллий юксалиш босқичида олий таълим вазифалари.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

II. Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Педагогнинг инновацион фаолиятини ривожлантириш.

2.2. Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда илғор хорижий тажрибалар.

III. Таълим жараёнларида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини такомиллаштириш.

3.2. Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда ахборот-коммуникация технологияларининг қўлланилиши.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилишнинг замонавий технологиялари.

5.2. Ижтимоий-гуманитар фанларда тизимли таҳлил.

VI. Махсус фанлар

6.1. Шарқ цивилизацияси тарихида фалсафий фанлар ва маданият.

6.2. Фалсафанинг долзарб масалалари.

6.3. Этика ва эстетика асослари.

VII. Малакавий аттестация

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муасасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курсининг **мақсади** педагог кадрларни инновацион ёндошувлар асосида ўқув-тарбиявий жараёнларни юксак илмий-методик даражада лойиҳалаштириш, соҳадаги илғор тажрибалар, замонавий билим ва малакаларни ўзлаштириш ва амалиётга жорий этишлари учун зарур бўладиган касбий билим, кўникма ва малакаларини такомиллаштириш, шунингдек уларнинг ижодий фаоллигини ривожлантиришдан иборат.

Курснинг **вазифаларига** қуйидагилар киради:

- “Фалсафа” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини такомиллаштириш ва ривожлантириш;

- педагогларнинг ижодий-инновацион фаоллик даражасини ошириш;

- мутахассислик фанларини ўқитиш жараёнига замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали татбиқ этилишини таъминлаш;

- махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илғор хорижий тажрибаларини ўзлаштириш;

“Фалсафа” йўналишида қайта тайёрлаш ва малака ошириш жараёнларини фан ва ишлаб чиқаришдаги инновациялар билан ўзаро интеграциясини таъминлаш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив-ҳуқуқий асослари”, “Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлиги ҳамда компетентлигига қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қуйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- онтологиянинг иерархик моделларини;

- борлиқнинг тузилмавий даражаларини;

- фалсафий билимлар тизимида онтология масалаларини;

- оламнинг моддий бирлиги ва хилма-хиллиги, материя, макон ва замон масалаларига турли ёндашувларни;

- XVI-XVIII асрларда Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларида ижтимоий-иқтисодий, маданий ҳаётнинг ўзига хослиги, унинг ижтимоий-фалсафий фикр ривожига ва тасаввуф фалсафасининг асосий масалалари, фундаментал тушунчалари, ғоялари, тамойилларини;

- “Этика” ва “Эстетика” фанини ўқитишнинг замонавий

усулларини:

- “Этика” ва “Эстетика” фанининг назарий асосларини;
- илмий техник тараққиёт натижасида юзага келадиган ахлоқий ва эстетик муаммоларни;
- табиат ва жамиятда юз бераётган жараёнлар фалсафий қонуниятлари, тафаккур ва борлик, субстанция ва материя муаммоси, табиат фалсафасини, энергия, инсон борлигини **билиши** керак.

Тингловчи:

- илмий-тадқиқот ишларида онтология борлик муаммолари тўғрисидаги масалага ёндашиш услубиятини тўғри танлаш;
- борлиқни тизимли ва тузилмавий ташкиллаштириш;
- тараққиётнинг фалсафий моделларини таҳлил қилишда фалсафий методлардан фойдаланиш;
- санъатнинг ахлоқий ва эстетик маданиятни шакллантиришнинг асосий восталари сифатида, замонавий кўринишларини таҳлил қила олиш;
- педагогик фаолияти соҳасида этика ва эстетиканинг амалий аҳамиятига доир ишланмаларни тайёрлаш;
- миллий ва умуминсоний ахлоқий-эстетик маданиятнинг анъанавий ва замонавий асосларини фарқлаш;
- жамият маънавий ҳаёти ҳамда инсонлараро муносабатларда XVI-XVIII асрлар Яқин ва Ўрта Шарқ, Марказий Осиё мутафаккирлари фалсафий-тарихий меросининг ўрни ва ролини замонавий муаммолар билан боғлиқ ҳолда ўрганиш, уларни таҳлил қилишга илмий ёндашиш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- фалсафий билимларни ўрганиш орқали дискурсив (асосланган) фикр юритиш;
- онг генезиси муаммоларини аниқлаш ва таҳлил қилиш;
- XXI асрнинг глобал ахлоқий ва эстетик муаммолари аниқлаш ва таҳлил қилиш;
- шарқ мумтоз адабиётига тасаввуф ғояларининг таъсирини таҳлил қилиш;
- педагогик фаолияти соҳасида этика ва эстетиканинг умумназарий масалаларига доир илмий хулосалар чиқариш;
- этика ва эстетика тафаккур тарихидаги таълимотлар, йўналишлар, ғоялар ва қарашларни қиёсий таҳлил қилиш;
- фаннинг илмий, назарий, тарихий ва прогматик аҳамиятини ҳаётий воқелик ва илмий асосда тушунтириб бериш;
- фалсафий манбалардан зарур ва муҳим бўлган маълумотларни ажратиб олиш, уларни изчил тизимга келтириб, талқин қилиш **малакаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- фалсафа, этика, эстетика, маданиятшунослик фанларида инновацион ўқув машғулотларини лойиҳалаш, амалга ошириш, баҳолаш, такомиллаштириш;
- Сўфи Аллоҳёр асарларида калом ва фикҳий масалалар, инсонинг жамиятда тутган ўрни, яшашдан мақсад каби масалаларни таҳлили қилиш ва бугунги кун билан таққослаш;
- онгнинг филогенетик келиб чиқиш даврлари ва ҳаракатга келтирувчи кучларини замонавий талқин қилиш;
- фалсафа, этика, эстетика, маданиятшунослик фанларини ўқитишнинг дидактик таъминотини яратиш;
- коммуникатив вазифаларни хал этиш технологиялари, касбий мулоқот усулларидан фойдаланиш, ҳамкорлик ишларини олиб бориш *компетенцияларига* эга бўлиши лозим.

Курс ҳажми

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Бунда ўқув дастурининг 144 соат ҳажми ишдан ажралмаган мустақил малака ошириш шакллари асосида, 144 соати тўғридан-тўғри (бевосита) малака ошириш шаклида ишдан ажраган ҳолда амалга оширилади. Малака оширишнинг бевосита шаклида бир ҳафтадаги ўқув юкмасининг энг юқори ҳажми 36 соатни ташкил этади. Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тингловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармони 3-илоvasи билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака аттестати берилади.

“ФАЛСАФА” ЙЎНАЛИШИ БЎЙИЧА ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКА ОШИРИШ КУРСИНИНГ ЎҚУВ МОДУЛЛАРИНИНГ МАЗМУНИ

I. ОЛИЙ ТАЪЛИМНИНГ НОРМАТИВ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

1.1. Ўзбекистоннинг миллий тикланишдан миллий юксалиш босқичида олий таълим вазифалари.

Ўзбекистон мустақил демократик тараққиётининг миллий тикланиш босқичида жамият ривожини ва таълим-тарбия соҳасидаги амалга оширилган вазифалар. Ўзбекистоннинг мустақил демократик тараққиёт йўли. Миллий тикланиш босқичи ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Жамият ривожидида демократия моделларининг хилма-хиллиги. Мамлакатимизда демократик ислохотлар ва фуқаролик жамиятини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари. Мустақил демократик тараққиёт йўлида эришилган ютуқлар ва муаммолар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев демократик ислохотларни изчил давом эттириш тўғрисида ва унинг амалий, конструктив

характери. Ўзбекистон тараққиётининг миллий юксалиш босқичида ҳаракатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши ва унинг устувор йўналишлари. “Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилсин” ғояси. Халқ қабулхоналари ва виртуал қабулхоналар ҳамда Давлат хизматлари агентлигининг ташкил этилиши – мамлакатимизда демократик ислоҳотларни жадаллаштиришнинг муҳим омили сифатида. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг БМТ Бош Ассамблеясининг 72-Сессиясидаги нутқининг асосий йўналишлари.

Маъмурий ислоҳотлар концепцияси. 2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегияси. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим ва Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциялари. Ўзбекистон Республикасида Оила институтини мустаҳкамлаш концепцияси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаларида ижтимоий ривожланишнинг устувор вазифалари.

Илм-фан ва таълим-тарбия – демократик жамият ривожланишининг энг зарурий асоси. Талабалар ўртасида миллий мустақиллик ғоялари асосида маънавий-ахлоқий ва тарбиявий ишларни олиб бориш принциплари. Ёшлар, оила, маҳалла, дин ва хотин-қизлар масалаларига оид давлат дастурларининг асосий йўналишлари. БМТнинг “Хотин-қизларга нисбатан камситишнинг ҳар қандай шакллариغا барҳам бериш тўғрисида”ги Конвенцияси. Халқаро нормалар ва ҳуқуқий стандартларга мувофиқ аёлларнинг ҳуқуқларини таъминлашда Хотин-қизлар қўмитасининг роли ва ваколатлари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг ёшлар маънавиятини юксалтириш ва уларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш бўйича бешта муҳим ташаббуси.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

Жамиятда ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш. Таълим соҳасини бошқаришнинг ҳуқуқий асослари. Олий ва ўрта махсус таълим соҳасида бошқарувни ислоҳ қилиш ҳамда олий ва ўрта махсус таълим тизимига бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари.

Таълим соҳасига оид қонун ҳужжатлари ва уларнинг мазмуни. Педагог ходимларнинг меҳнат муносабатларини тартибга солиш. Коррупцияга қарши курашнинг ҳуқуқий асослари ва унинг олдини олиш омиллари. Коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари. Таълим муассасаларида коррупцияни олдини олиш ва унга қарши курашишнинг ҳуқуқий ва маънавий-маърифий асослари. Халқаро меҳнат ташкилоти. Ўзбекистоннинг Халқаро меҳнат ташкилоти билан самарали ҳамкорлиги. Ўзбекистон ратификация қилган Халқаро меҳнат ташкилоти конвенциялари.

Олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчиларининг инсон ҳуқуқлари. Гендер муаммолари ва ўқув жараёнида гендер-дифференцияланган хулқ-атворнинг таъсирини ҳисобга олиш масалалари.

Қонуности ҳужжатлари тушунчаси ва уларнинг турлари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий таълим тизимига оид қабул қилган фармонлари, қарорлари ва фармойишлари. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Олий таълим тизимига тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг таълим-тарбия жараёнини ташкил этишга оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари. Давлат таълим стандартлари, Кадрлар тайёрлаш тегишли таълим (ихтисос) йўналиши бўйича давлат таълим стандарти, ўқув режалар ва фан дастурлари ва уларга қўйиладиган талаблар. Ўқув режалари ва ўқув фанлари дастурларини такомиллаштириш тамойиллари. Ўқув юкламаларини режалаштириш ва уларнинг бажарилишини назорат қилиш методлари. Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолаш.

Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби, таълим сифати назорати.

Таълим жараёнини ташкил этишда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қўллаш амалиёти ҳамда раҳбар ва педагог кадрларнинг қонун ижодкорлиги ва ташаббускорлиги.

II. ИЛҒОР ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ

2.1. Педагогнинг инновацион фаолиятини ривожлантириш.

Педагогика ва касб-хунар бўйича муомала қилиш назарияси ва амалиёти. Таълим жараёни қатнашчилари билан ўзаро муносабатларда этика нормалари ва нутқ маданияти.

Инновацион жараёнлар ривожининг замонавий тенденциялари. Таълим сифатини оширишда ўқитувчининг инновацион фаолияти. Инновацион таълимда илғор хорижий тажрибалар интеграцияси. Кредит тизими. ECTS кредитлари: хусусиятлари ва тамойиллари. Ўқув режа ва фан дастурларини такомиллаштириш. Бакалаврият йўналишлари ва магистратура ихтисослари бўйича ўқув жараёнини ташкил этиш ва унинг сифатини таъминлашнинг замонавий методлари. Ўқув машғулотларининг ҳар хил турларини ўтказиш методикаси. Талабаларда танқидий фикрлашни шакллантириш, мустақил ишларини ташкил этиш. Иқтидорли талабалар билан ишлаш.

Педагогнинг креативлиги инновацион таълимнинг муҳим омили сифатида. Креатив фикрлашга йўналтирилган таълим технологиялари: кейс стади, лойиҳавий таълим, витаген, скампер, дизайн фикрлаш, синергетик таълим ва портфолио технологияларининг дидактик аҳамияти.

Педагогнинг инновацион фаолият натижаларини баҳолашга тизимли ёндашув. Педагогик фаолият натижаларининг сифат индикаторлари.

Педагогнинг мустақил ўзини-ўзи касбий ривожлантириш стратегиялари.
Педагогик квалиметрия.

2.2. Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда илғор хорижий тажрибалар.

Дунёнинг ривожланган давлатларида таълим тизими. Дунё университетлари рейтинглари. Ижтимоий-гуманитар фанлар бўйича жаҳон олий таълим муассасалари рейтинглари. Жаҳоннинг етук университетларда ижтимоий-гуманитар фанларнинг ўқитилиши.

Европа - АҚШ модуль тизими ва уни ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитилишида жорий этилиши. Европа-АҚШ модуль тизими. Болонья жараёнининг таълимнинг интеграциялашувидаги аҳамияти. Баҳолашни кредит тизимининг моҳияти. Таълим хизматлар маркетинги. Ўзбекистонда таълим интеграциясининг хусусиятлари.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг ривожланиш тенденциялари. Ижтимоий-гуманитар фан соҳаларидаги илмий мактаблари. Ижтимоий-гуманитар фанлар ривожига ҳисса қўшган олимлар. Ижтимоий-гуманитар фан соҳаларида сўнги йилларда қўлга киритилган илмий янгиликлар ва ютуқлар. Ижтимоий-гуманитар фанларнинг жорий ҳолати ва истиқболдаги вазифалари.

III. ТАЪЛИМ ЖАРАЁНЛАРИДА АХБОРОТ-КОММУНИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ҚЎЛЛАШ

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини такомиллаштириш.

Ахборот – коммуникация технологиялари ва уларни таълим жараёнида қўллашнинг дидактик имкониятлари, ахборот тизимлари, шахснинг таълим, тарбияси ва ривожланишида замонавий ахборот технологиялари ва тизимлари. LMS тизимлари – педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини такомиллаштиришнинг воситаси. Web-технологиялар, унинг хусусиятлари ва таълим жараёнида фойдаланиш. Булутли технологиялар. Google булутли хизматларидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнини ва ахборот таълим майдонини такомиллаштириш.

Педагогик дастурий воситалар (AutoPlayMedia Studio, CourseLab, iSpring Suite, Hot Potatoes ва бошқ.) дан фойдаланиб мультимедиали ўқув курсларини яратиш.

Медиакомпетентлик, педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини Scopus, ScienceDirect, Mendeley тизимлари асосида такомиллаштириш.

3.2. Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда ахборот-коммуникация технологияларининг қўлланилиши.

Ижтимоий - гуманитар фанларни ўқитишда ахборот - коммуникация технологияларини қўллашнинг самарали усуллари. Замонавий ахборот

технологиялари ўқув техник ва дастурий воситалари. Замонавий стационар ва мобил операцион тизимлар.

Мультимедиа маълумотларни қайта ишлаш. Мультимедианинг асосий тушунчалари. Мультимедиа технологиясининг қўлланиш соҳалари. Мультимедиа технологиясини таълим жараёнида қўллаш.

Компьютер тармоқлари ва улардан фойдаланиш. Интернет глобал тармоғи. Интернет хизматлари. Веб-технологиялар, веб-саҳифалар яратишнинг дастурий воситалари. HTML, Namo WebEditor.

IV. АМАЛИЙ ХОРИЖИЙ ТИЛ

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

Хорижий тилни ўрганишдаги замонавий ёндашувлар. Коммуникатив методлардан самарали фойдаланиш. Хорижий тилни ўрганишда грамматиканинг аҳамияти (грамматика ва лексика – B1, B2). Маданиятлараро мулоқот компетенцияси (ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданияти, урф-одатлари, анъаналари ҳақида чет тилида гапира олиш). Соҳага йўналтирилган тил кўникмаларини ривожлантириш, мутахассислик фанларини хорижий тилда ўқитишни лойиҳалаштириш. Илмий тадқиқотларга йўналтирилган тил кўникмаларини ўзлаштириш, илмий мақолаларнинг резюмесини тайёрлаш, хорижий адабиётлар билан ишлаш. Хорижий мутахассислар билан мулоқот стереотиплари. Электрон хатлар ёзиш, хорижий тилда тақдимотлар тайёрлаш. Тил кўникмалари диагностикасининг ассесмент технологиялари.

Кундалик ва ижтимоий ҳаётга оид мавзулар, тили ўрганилаётган мамлакатлар маданияти ва анъаналари, Ўзбекистон ҳақида, мамлакатимизнинг машҳур инсонлари тўғрисида қисқача маълумот, резюме тўлдириш, оммавий ахборот воситалари, маданий ҳордиқ, телефонда суҳбат, саёҳат ва туризм, транспорт соҳаси, кашфиётлар, санъат, фан ва таълим соҳаси, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, даврнинг энг долзарб муаммоларини ўрганиш, муҳокама ва таҳлил қилиш.

V. ТИЗИМЛИ ТАҲЛИЛ ВА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИШ АСОСЛАРИ

5.1. Таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилишнинг замонавий технологиялари.

Тизим, тизимли таҳлил ва тизимли ёндашувнинг мазмун-моҳияти. Олий таълим тизими: таркиби, мақсад ва вазифалари. Педагогик жараён ва унинг тузилмавий асослари. Ўқув фанлари мазмуни ва уларни ўқитишдаги изчиллик асослари. Педагогик фаолиятда муаммолар: бакалаврият ва магистратура таълим дастурларида изчиллик ва мослашувчанликни ташкилий ва методик таъминлаш; кадрлар буюртмачилари ва меҳнат бозори эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режалари ва фанлар дастурларини шакллантириш; кадрлар тайёрлаш сифатига таъсир кўрсатадиган омиллар;

таълим, фан ва ишлаб чиқаришни интеграциялаш; иқтидорли талабаларни кидириб топиш, танлаш ва улар билан ишлаш методлари. Тизимли фикрлаш.

Педагогик тизимда таҳлилий фаолият. Аналитик ва сифатли усуллар. Педагогик фаолиятда тизимли таҳлил усуллари.

Қарор қабул қилишнинг мазмун-моҳияти, тамойиллари ва унга нисбатан бўлган ёндашувлар. Педагогик жараёнда қарор қабул қилишга қуйиладиган талаблар, унинг турлари ва психологик жиҳатлари. Педагогик фаолиятда қарорнинг шаклланиши, қабул қилиш босқичлари ва ижросини таъминлаш. Олий таълимда менежмент ва маркетинг асослари.

5.2. Ижтимоий-гуманитар фанларда тизимли таҳлил.

Таҳлил концептининг қиёсий талқини. Таҳлил турлари. Ижтимоий-гуманитар фанларда тизимли таҳлилдан фойдаланишнинг назарий ва амалий аҳамияти, усуллари.

Тизимли таҳлилда ахборот. Тизимли таҳлил ўтказиш учун фойдаланиладиган моделлар. Ахборотларни манба шаклига келтириш ва ундан фойдаланиш.

Ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда тизимли таҳлилнинг афзалликлари ва хусусий жиҳатлари. Ижтимоий-гуманитар фанлар доирасида илмий тадқиқот ўтказиш ва таълим бериш жараёнида тизимли таҳлилдан фойдаланиш.

Тизимли таҳлил асосида қарор тайёрлаш технологияси.

VI. МАХСУС ФАНЛАР

6.1. Шарқ цивилизацияси тарихида фалсафий фанлар ва маданият.

Ислом фалсафий тафаккурининг асослари. Ислом фалсафасининг назарий таркибий қисмлари. Эпистемологиянинг илоҳиётшунослик ва фалсафий масалалари. Ислом илоҳиётшунослиги семантикаси ва герменевтикаси. Калом фалсафий таълимотининг шаклланиши. Шиитлар теологияси ва фалсафаси. 12 имом. Исмоилийлар фалсафаси. Муътазиллийлар ва уларнинг таълимоти: тавҳид, илоҳий адолат, ваъд ва ваъид, ўрта ҳолат, маънавий императив. VIII-IX асрларда ислом гуманизми. Табиатшунослик фалсафаси ва перипатетиклар. Табиатшунослик фалсафаси ва фан табиат ҳақида. Герметизм. Жобир ибн Ҳайян ва ал-кимё. Ал Киндий рационалистик қарашлари. Муҳаммад ибн Закария ар-Розий таълимотида табиий илмий гносеологик қарашлар, диний таълимотлар танқиди. Абу Наср Форобий метафизикаси ва онтологиясида илоҳиётшунослик қарашлари. Ихвон ас-Сафо таълимоти. Ибн-Сино илоҳиётшунослик ғоялари. Абу Райҳон Беруний ва Муҳаммад ал-Хоразмийнинг табиий-илмий қарашлари.

Тасаввуф фалсафаси. Тасаввуф фалсафаси - ўзига хос диний-мистик таълимот. Алломаларнинг тасаввуф таълимоти ва «тасаввуф» истилоҳига берган таърифлари. Зайниддин Муҳаммад Ғаззолийнинг фалсафий

дунёқараши. Тасаввуф тариқатларининг ижтимоий-фалсафий фикр ривожигаги ўрни (XI-XIII асрлар). Юсуф Ҳамадоний имон, эътиқод, халоллик, меҳнатсеварлик, инсонпарварлик тўғрисида. Гиждувоний инсоннинг бу дунёдаги вазифаси ва ахлоқий фазилатлари тўғрисида. Яссавия, Қубравия, Хожагон ва Накшбандия тариқатлари.

Шарқ мумтоз адабиётига тасаввуф ғояларининг таъсири. Умар Хайём ижодида инсонни ижтимоий моҳият сифатида талқин қилувчи ғоялар, инсон эрки ва тақдир масаласи. Жалолиддин Румийнинг «Ичингдаги ичингдадир» асари таҳлили. Азизиддин Насафийнинг фалсафий ва ирфоний қарашлари. Насафий ижодида тақдир ва ихтиёр эркинлиги, комил инсон масаласи. Абдурахмон Жомий ижодида тасаввуф ғоялари. Алишер Навоий ижодида гуманистик ғоялар. Хусайн Воиз Кошифийнинг тасаввуфий таълимоти. Жалолиддин Давоний гуманизми.

XVI — XVIII асрларда Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларида ижтимоий-фалсафий фикрлар ривожиди. Садриддин Шерозийнинг ахлоқий ғоялари. Бедилнинг калом ва сўфизмга муносабати. Муҳаммад Шариф Бухорий, Иноятулло Бухорий, Хусайн Халхолий, Абдул Ҳаким Сиёлкутий. Мазкур давр фалсафий тараққиётидаги икки асосий йўналиш. Машраб инсон ва унинг жамиятдаги ўрни тўғрисида. Сўфи Аллоҳёр асарларида калом ва фикҳий масалалар, инсоннинг жамиятда тутган ўрни, яшашдан мақсад каби масалаларнинг таҳлили. Машраб ва Сўфи Аллоҳёр ижодий меросининг ижтимоий-фалсафий фикрлар ривожигаги ўрни.

6.2. Фалсафанинг долзарб масалалари.

Фалсафий билимлар тизимида онтология масалалари. Онтологиянинг иерархик моделлари. “Янги онтология” моделлари. Н.Гартман борлиқ катламлари ҳақида. Гуссерлнинг регионал онтологияси. М.Хайдеггернинг экзистенциал метафизикаси. К.Ясперснинг трансцендентал борлиқ дунёси. Материя тушунчаси. Борлиқнинг тузилмавий даражалари. Онтологик фалсафий тизимларда борлиқ ва йўқлик мавҳумликнинг юқори чегараси сифатида (Гегель). Борлиқ ва моҳият. Борлиқ, вақт, ҳаёт ва онг. Борлиқни тизимли ва тузилмавий ташкиллаштириш. Бинар оппозициялар, триадалар, тетрадалар. Кўп қирралилик. Яхлитлик парадокслари. Оламнинг моддий бирлиги ва хилма-хиллиги, материя, макон ва замон масалаларига турли ёндашувлар. Система, элемент, структура. Нотизимлик. Симметрия. Тартиб ва бетартиблик. Гармония. Айният ва фарқлилик. Борлиққа нисбатан синергетик ёндашув. Ўзгарувчан ва ўзгармас борлиқ. Тараққиётнинг фалсафий моделлари: креационизм, эманация назарияси, преформизм, эмергентизм, эволюционизм. Ҳаракат породокслари. Борлиқда барқарорлик ва беқарорлик, ўзаро таъсир тушунчалари, айримлик, умумийлик ва хусусийлик. Макон ва замоннинг воқелиги муаммоси. Макон ва замон тушинчаларининг маданият типларига боғлиқлиги. Макон ва замоннинг “ножисмоний” статуси ҳақидаги мунозаралар. Фалсафада онг масаласи. Онг концепциялари гносеологик инъикос предмети сифатида. Онг талқинида

психологизм ва антипсихологизм. Онг генезиси муаммоси, асосий ёндашувлар, тушунчалар ва таълимотлар. Онг келиб чиқишининг табиий-биологик асослари. Коинот ва биосферадаги информацион жараёнлар. Антропосоциогенез. Онгнинг филогенетик келиб чиқиш даврлари ва ҳаракатга келтирувчи кучлари ҳақидаги замонавий талқинлар. Онг онтогенези. Онг тузилмаси ва унинг асосий компонентлари. Онг даражалари (руҳий, онгли инъикос, онгости, олий онг). Онг оқими. Онг феномени. Онгдаги априорлик ва апостереорлик. “Мен” муаммоси. Онглилик ва онгсизлик онтологияси. Ўз-ўзини англаш моҳияти. Онг ва ўз-ўзини англаш. Ўзини англаш шахсининг ижтимоийлашуви сифатида. Ўзини англаш ва ижтимоийлашув жараёнларида “Мен” ва “У” муносабатлари.

6.3. Этика ва эстетика асослари.

“Этика” ва “Эстетика” фанини ўқитишнинг замонавий усуллари ва услублари. Этика ва эстетиканинг назарий асослари. Ахлоқий ва эстетик маданиятни шакллантиришнинг тарбиявий воситалари ва йўллари. XXI асрнинг глобал ахлоқий ва эстетик муаммолари. Давлат хизматчилари этикаси ва имижиси. Санъатнинг ахлоқий ва эстетик маданиятни шакллантиришнинг асосий воситалари сифатида.

VII. Малакавий аттестация

Тингловчиларнинг малакавий аттестацияси касбий, ўқув-методик ва илмий-методик фаолияти натижалари (электрон портфолиода қайд этилган кўрсаткичлари), якуний тест синовлари ҳамда Аттестация комиссиясида битирув ишини ҳимоя қилиш асосида ўтказилади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги ижодий топшириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технологик жараёнлар билан боғлиқ вазиятли масалалар асосида амалий ишларни бажарадилар.

Амалий машғулотлар замонавий таълим услублари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилади. Бундан ташқари, мустақил ҳолда ўқув ва илмий адабиётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустақил малака оширишни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Мустақил малака ошириш қуйидаги шакллари ўз ичига олади: очик ўқув машғулоти ва маҳорат дарсларини ташкил этиш; иқтидорли ва истеъдодли талабалар билан ишлаш; илмий конференцияларда маъруза билан қатнашиш; илмий журналларда мақолалар чоп этиш; кўргазма ва танловларда иштирок этиш; илмий лойиҳаларда иштирок этиш; халқаро (импакт-факторли) нашрларда мақолалар эълон қилиш; ихтиро (патент),

рационализаторлик таклифлари, инновацион ишланмаларга муаллифлик қилиш; монография, муаллифлик ижодий ишлар каталогини тайёрлаш ва нашрдан чиқариш; ўқув адабиётлари (дарслик, ўқув қўлланма, методик қўлланма)ни тайёрлаш ва нашрдан чиқариш; фалсафа доктори (PhD) даражасини олиш учун ҳимоя қилинган диссертацияга илмий раҳбарлик қилиш.

Педагог кадрларнинг мустақил малака ошириш натижалари электрон портфолио тизимида ўз аксини топади.

Мустақил малака ошириш даврида педагоглар асосий иш жойи бўйича педагогик амалиётдан ўтадилар. Педагогик амалиёт даврида педагог асосий иш жойи бўйича кафедранинг етакчи профессор-ўқитувчиларини 2 та дарсини кузатадилар ва таҳлил қиладилар ҳамда кафедра аъзолари иштирокида талабалар гуруҳи учун 1 та очик дарс ўтказди. Очик дарс таҳлили ҳамда педагог томонидан кузатилган дарслар хулосалари кафедранинг йиғилишида муҳокама этилади ва тегишли кафедранинг баённомаси билан расмийлаштирилади.

Дастурнинг ахборот-методик таъминоти

Модуллارни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа маҳсулотлари ва бошқа электрон ва қоғоз вариантдаги манбаалардан фойдаланилади.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида. -Т.: “Ўзбекистон”. 2011. - 440 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон”. 2017. – 488 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз – Т.: “Ўзбекистон”. 2017. – 592 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

4. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон. 2018.
5. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни.
6. Ўзбекистон Республикасининг “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги Қонуни.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-4732-сонли Фармони.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сонли Фармони.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 3 февралдаги “Хотин-қизларни кўллаб-қувватлаш ва оила институтини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятни тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5325-сонли Фармони.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарори.
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 11 июлдаги «Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-4391- сонли Қарори.
12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 11 июлдаги «Олий ва ўрта махсус таълим соҳасида бошқарувни ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-5763-сон Фармони.
13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларининг узлуксиз малакасини ошириш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги ПФ-5789-сонли Фармони.
14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2019-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2018 йил 21 сентябрдаги ПФ-5544-сонли Фармони.

15. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 27 майдаги “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5729-сон Фармони.

16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қоидаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли Қарори.

17. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори.

18. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 27 июлдаги ПҚ-3151-сонли Қарори.

19. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 15 сентябрдаги ПҚ-3276-сонли Қарори.

20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2018 йил 5 июндаги ПҚ-3775-сонли Қарори.

21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори.

Ш. Махсус адабиётлар

22. Ишмухамедов Р.Ж., Юлдашев М. Таълим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар.– Т.: “Нихол” нашриёти. 2013, 2016. – 279 б.

23. Креативная педагогика. Методология, теория, практика. / под. ред. Попова В.В., Круглова Ю.Г.-3-е изд.–М.: “БИНОМ. Лаборатория знаний”. 2012. – 319 с.

24. Каримова В.А., Зайнутдинова М.Б. Информационные системы.- Т.: Aloqachi. 2017. - 256 стр.

25. Информационные технологии в педагогическом образовании / Киселев Г.М., Бочкова Р.В. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Дашков И.К. 2018. - 304 с.

26. Natalie Denmeade. Gamification with Moodle. Packt Publishing ebooks Account 2015. - 134 pp.

27. Paul Kim. Massive Open Online Courses: The MOOC Revolution. Routledge; 1 edition 2014. - 176 pp.

28. William Rice. Moodle E-Learning Course Development - Third Edition. Packt Publishing - ebooks Account; 3 edition 2015. - 350 pp.

29. English for academics. Cambridge University Press and British Council Russia, 2014. Book 1,2.

30. Karimova V.A., Zaynutdinova M.B., Nazirova E.Sh., Sadikova Sh.Sh. Tizimli tahlil asoslari.– T.: “O’zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti”, 2014. – 192 b.

31. Yusupbekov N.R., Aliev R.A., Aliev R.R., Yusupbekov A.N. Boshqarishning intellectual tizimlari va qaror qabul qilish. –Toshkent: “O’zbekiston milliy ensiklopediyasi” DIN. 2015. – 572 b.

32. Муҳаммаджонова Л.А., Ортиқова Д.О., Абиджанова Ф.А., Машарипова Г.К. Профессионал этика ва этикет. Дарслик. - Т.: Адабиёт учкунлари, 2018.

33. Муҳаммаджонова Л.А. Давлат хизматчиси этикаси ва имиджи. Ўқув қўлланма. - Т.: Университет, 2017.

34. Хусанов Б. Бошқарув этикаси. Ўқув қўлланма. - Т.: Университет, 2017.

35. Каххарова М., Агзамова Н. Этика Учебное пособие. - Ризограф имени Низами, 2018.

36. Муҳаммаджонова Л., Агзамова Ф. Этикет. Ўқув қўлланма. - Т.: Университет, 2018.

37. Абдулла Шер. Ахлоқшунослик / Дарслик. – Т.: Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти, 2010.

38. Абдулла Шер. Эстетика. / Дарслик. - Тошкент: Ўзбекистон, 2015.

39. Муҳаммаджонова Л. Давлат хизматчиси этикаси ва имиджи /Ўқув қўлланма. – Т.: Университет, 2014.

40. Нурматова М., Муҳаммаджонова Л. Маънавиятнинг ахлоқий асослари / Ўқув қўлланма. – Т.: Университет, 2013.

41. Пўлатова Д.А., Жалолова Ў.К., Рузматова Г.М. Ахлоқшунослик. Ўқув қўлланма. – Т.: Premier print, 2011.

42. Хусанов Б., Ғуломов В. Муомала маданияти /Дарслик. – Т.: Иқтисод-молия, 2009.

43. Умаров Э., Загыртдинова Ф. Этика. Прикладная этика / Монография. –Т.: Ношир, 2012.

44. Пулатова Д., Иззетова Э. Философия. -Т.: Шарқшунослик, 2012.

45. Фалсафа. Ахмедова М. Тахрири остида.-Т.: УФМЖ, 2006.

46. Основы философии. Учебник. Издание 2-е, переработанное, дополн./ Под ред. М.А.Ахмедовой, В.С.Хана. - Т.: Мехнат. 2004.

47. Шермухамедова Н.А. Гносеология – билиш фалсафаси. - Т.: Ношир, 2011.

48. Шермухамедова Н.А. Фан фалсафаси. - Т.: Ношир, 2013.

49. Корбен А. История исламской философии. - М.: Прогресс-Традиция, 2010.

50. Трименгем. Суфийские тарикаты и ордена в Исламе. – М.: Наука, 1979.

51. Якин ва Ўрта Шарқ халқлари ижтимоий-фалсафий фикрлари. (VIII-

XVIII асрлар) Ўқув қўлланма. – Т.: ТДШИ, 2014.

IV. Интернет сайтлар

52. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги: www.edu.uz.

53. Бош илмий-методик марказ: www.bimm.uz

54. www.Ziyonet.Uz

55. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси: www.aci.uz.

56. Компьютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш: www.ictcouncil.gov.uz.

57. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz.

“ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН”:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш Бош илмий-методик маркази
Директор Т.Т.Шоймардонов
_____ 2019 й.
М.ў

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети
Ректор А.Р.Марахимов
_____ 2019 й.
М.ў

Ўзбекистон Миллий университети ҳузуридаги педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармок (минтақавий) маркази
Директор И.Х.Хамиджонов
_____ 2019 й.
М.ў

“КЕЛИШИЛГАН”:

Кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этиш ҳамда мувофиқлаштириш бошқармаси
Бошқарма бошлиғи Ф.Т.Эсонбобоев
_____ 2019 й.
М.ў